

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА

"Чика Јова Змај"

Београд

Саве Шумановића 1

Дел број:

Датум:

Тел/фах: 3975-627

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

«ЧИКА ЈОВА ЗМАЈ»

за радну 2019/20. годину

Београд, септембар 2019.

САДРЖАЈ

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ
2. «ЛИЧНА КАРТА» ДЕЧЈЕГ ВРТИЋА
3. ВРТИЋ И ЊЕГОВО ОКРУЖЕЊЕ
4. ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ
5. ПОЛАЗИШТА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
6. ПРОГРАМ НЕГЕ И ВАСПИТАЊА ДЕЦЕ УЗРАСТА ОД ШЕСТ МЕСЕЦИ ДО ТРИ ГОДИНЕ
7. ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА ДЕЦЕ ОД ТРИ ГОДИНЕ ДО УКЉУЧИВАЊА У ПРОГРАМ ПРИПРЕМЕ ЗА ШКОЛУ
8. ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ
9. ПОСЕБНИ И СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМИ
10. . ДРУГИ ОБЛИЦИ РАДА И УСЛУГА
11. ПРОГРАМ ИСХРАНЕ
12. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНОГ РАДА
13. ПРОГРАМ НЕГЕ И ПРЕВЕНТИВНО-ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ
15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ
16. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА
17. ПРОГРАМ ПРУЖАЊА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ДЕЦИ
18. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Основна полазишта за израду предшколског програма ПУ „Чика Јова Змај“ су:

- Закон о основама система образовања и васпитања
- Закон о предшколском образовању и васпитању
- Опште основе предшколског програма, Модел А

уз уважавање

- Стандарда квалитета рада предшколских установа
- извештаја, записника, евиденције стручног усавршавања запослених
- анализе досадашњих искустава у реализацији посебних програма и облика рада, пројеката
- анализе о специфичностима и потребама локалне заједнице
- остварених увида у потребе, интересовања породице
- ресурса Установе (материјално-технички, финансијски, кадровски потенцијали установе...)
- професионалних искустава и сазнања запослених .

2. ЛИЧНА КАРТА УСТАНОВЕ

Седиште Предшколске установе «Чика Јова Змај» налази се у улици Саве Шумановића број 1 на територији Општине Вождовац Града Београда.

Институционално збрињавање деце на територији Општине Вождовац почело је 1944. године. Према подацима којима располажемо, у то време помињу се 3 објекта у којима је боравило 210-оро деце и 35-оро запослених.

У свим нашим објектима борави укупно **5404** деце (јаслице, вртић, четворочасовни ППП).

Предшколски програм Установе реализује се у 32 објекта, 18 наменски грађених а остали су прилагођени за рад са децом.

У Предшколској установи “Чика Јова Змај” обухваћени су следећи облици васпитно-образовног рада:

- целодневни (једанаесточасовни) боравак са децом јасленог и вртићког узраста
- полудневни васпитно-образовни рад са децом хоспитализованом на Институту за ортопедско-хируршке болести “Бањица”
- четворочасовни боравак – припремни предшколски програм реализује се у седишту Установе и ван седишта Установе при основним школама.

Своје програмске активности Установа развија у складу са Општим основама предшколског програма по Моделу А.

Радно време Установе је од 7 до 18 часова радним данима са организованим дежурством од 6 до 7 часова.

Облици рада, број група и број деце

Број васпитних група и број уписане деце на дан 03.09.2019. године

Целодневни програм рада

Узрастне групе	Млађа		Средња		Старија		Припремна		Мешовита		УКУПНО	
	Број група	Број деце	Број група	Број деце	Број група	Број деце	Број група	Број деце	Број група	Број деце	Број група	Број деце
ВРТИЋ И	36,5	811	35,5	911	36	950	37	976	13,5	273	158,5	3921
ЈАСЛЕ			27,5	404	43,5	782					71	1186
											229,5	5107

Четворчасовни облик – припремни предшколски програм

ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ			УКУПНО	
Место одржавања	Број група	Број деце	Број група	Број деце
У седишту Установе	2	37	22	297
Ван седишта Установе	22	260		

Целодневни облик-болница „Бањица“ деца на дужем болничком лечењу

Редни број	Објекат	Број група	Број деце
1.	Припремни предшколски програм	1	10
2.	Болница „Бањица“ деца на дужем болн. лечењу	2	25
	Укупно	3	35

Преглед наменски грађених објеката

РЕД. БР.	ОБЈЕКАТ	КАПАЦИТЕТИ				АДРЕСЕ
		БРОЈ ГРУПА	БРОЈ ДЕЦЕ	ПОВРШИНА ОБЈЕКТА У m ²	ПОВРШИНА ДВОРИШТА И ТЕРАСА У m ²	
1.	КДУ „Чика Јова Змај“	21	423	2390	7255	Саве Шумановића 1
	„Чика Јова Змај“ 1	6	165	1241,16	5075	
	„Чика Јова Змај“ 2	5	130	386,20	2180	
	„Чика Јова Змај“ јаслице	7	128	386,20	386,20	
2.	„Плави Чуперак“	8,5	233	880,15	3600	Драгице Кончар 8а
	„Зрнце“ јаслице	1,5	24	59	3	
3.	КДУ „Брезе“	6	198	988,25	1537	Н. Х. Н. Умљеновића 9
	„Брезе“ вртић	4	159	731,64	1537	
	„Брезе“ јаслице	2	39	238,61	50	
4.	КДУ „Сестре Букумировић“	19	431	2138,94	11930	Игњата Јоба 69
	„Сестре Букумировић“ вртић	12,5	322	1007,64	8351	
	„Сестре Букумировић“ јаслице	6,5	109	693,85	3579	
5.	„Чика Андра“	9	242	914,92	3400	Заплањска 16
	„Чика Андра“ 1	4	100	334	1700	
	„Чика Андра“ 2	4,5	121	580,92	1700	
6.	„Бисери“	7	164	766,51	2208	Љермонтова 9
7.	КДУ „1001 Радост“	15,5	381	1721	3534	Струмичка 88а
	„1001 Радост“ вртић	10,5	290	1402	2473	

	„1001 Радост” јаслице	4	70	319	1061	
8.	КДУ „Шећерко”	12,5	256	1136,55	3190	Н. Х. В. Томановића 25
	„Шећерко” вртић	6,5	167	345,58	2233	
	„Шећерко” јаслице	5	89	212,43	957	
9.	„Наша деца”	5	123	482,19	3800	Пиротска 17
10.	„Цицибан”	5	125	546	1209	Струмичка 63
11.	КДУ „Мила Јевтовић”	5	134	411,15	1627	Данијелова 24
	„Мила Јевтовић” вртић	4	113	340,15	1627	
	„Мила Јевтовић” јаслице	1	21	71	СА ВРТИЋЕМ	
12.	„Пинокио”	4,5	121	416,32	1810	Богдана Поповића бб
13.	КДУ „Дизниленд”	11	232	1278,88	4670	Адмирала Вуковића 5
	„Дизниленд” вртић	5,5	145	700,13	3269	
	„Дизниленд” јаслице	5	87	217,36	100	
14.	„Петар Пан”	5	132	353,01	1437	Јове Илића 144а
15.	КДУ „Љоља”	12	307	964,26	3235	Црноотравска 11в
	„Љоља” вртић	8	220	642,84	2264	
	„Љоља” јаслице	5	87	321,42	971	
16.	КДУ „Невен”	17	381	1522,72	5647	Кумодраж Мајска 9
	„Невен” вртић	12	291	1108,28	3952	
	„Невен” јаслице	5	90	414,44	1695	
17.	КДУ „Радосно детињство”	3	79	251,68	860	Рипањ, Пут за колонију 57
	„Радосно детињство” вртић	3	63	201,68	860	
	„Радосно детињство” јаслице	1	16	50	СА ВРТИЋЕМ	
18	„Мала сирена”	23	573	2480	2640	Каплара Момчила Гаврића 14

Преглед прилагођених простора за рад са децом

РЕД. БР.	ОБЈЕКАТ	КАПАЦИТЕТ И		ПОВРШИНА ОБЈЕКТА у m ²	ПОВРШИНА ДВОРИШТА у m ²	АДРЕСЕ
		БРОЈ ГРУПА	БРОЈ ДЕЦЕ			
1.	„Жикица Јовановић” вртић	3,5	84	180,23	20	Војводе Степе 195
2.	„Ненад Парента” вртић	3,5	84	230,62	250	Генерала Ханриса 31
3.	„Вивак” вртић	3,5	82	202,79	3454	Пиносава, Бул. ЈНА 18
4.	„Дечја радост” јасле	6	105	549,94	380	Браће Ковач 74
5.	„Љиљан” јасле	6	100	346,97	502	Лесковачка 4
6.	„Ђулићи” јасле	3	55	250	610	Пашманска 16
7.	КДУ „Васа Чарапић”	5	104	360	500	Бели Поток
	„Васа Чарапић” вртић	3	71	270	500	
	„Васа Чарапић” јаслице	2	33	90	25	
8.	„Колибри”	1.5	30	130	200	Рипањ центар
9.	„Штрumpfета”	3,3	63	192	50	Николе Ђурковића 44
10.	“Лептирић”	6,5	124	396	-	Насеље Степа Степановић
11.	„Звончица”	3	59	157	-	Мештровићева 34

Четворочасовни припремни предшколски програм

Редни број	Назив објекта у седишту Установе
1.	„Сестре Букумировић“
2.	„Невен“
Редни број	ППП ван седишта Установе
1.	ОШ „Васа Чарапић“ - Бели Поток
2.	ОШ „Васа Чарапић“ - Пиносава
3.	ОШ „Доситеј Обрадовић“
4.	ОШ „Змај Јова Јовановић“
5.	ОШ „Ђуро Даничић“
6.	ОШ „Бранислав Нушић“
7.	ОШ „Бора Станковић“
8.	ОШ „Филип Филиповић“
9.	ОШ „Јајинци“
10.	МЗ „Зуце“
11.	ОШ „Вук Караџић“ - Рипањ центар
12.	ОШ „Вук Караџић“ - Рипањ Прњавор
13.	ОШ „Вук Караџић“ - Рипањ Брђани
14.	ОШ „Данило Киш“

3. ВРТИЋ И ЊЕГОВО ОКРУЖЕЊЕ

Предшколска установа „Чика Јова Змај“ налази се на територији општине Вождовац и спада у ред већих установа. Непосредно окружење наших објеката међусобно се разликује по природним, социјалним и економским карактеристикама.

Разуђеност објеката и специфичности локалног окружења (градска, приградска и сеоска средина) условљавају различите потребе породице и деце.

У складу са својим могућностима објекти наше Установе користе све расположиве ресурсе у локалној средини за активност деце (локално окружење као место за учење, игру и активности). Такође, Установа негује сарадњу са установама социјалне и здравствене заштите, културе, образовања и науке, спортским центрима, као и јединицом локалне самоуправе.

У циљу успостављања континуитета у образовању посебна пажња посвећује се сарадњи са основним школама на територији општине Вождовац.

4. ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ

Основна делатност Предшколске Установе „Чика Јова Змај“ је васпитање и образовање деце предшколског узраста са циљем стварања повољних услова за целовит психофизички развој деце.

Предшколска установа обавља делатност којом се обезбеђују:

- боравак, васпитање и образовање деце предшколског узраста
- инклузија деце из осетљивих група у редовне групе
- превентивно-здравствена заштита и нега деце
- исхрана деце
- социјална заштита деце
- васпитно-образовни рад са децом на болничком лечењу
- васпитно-образовни рад са децом са посебним потребама.

5. ПОЛАЗИШТА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Предшколски програм ПУ „Чика Јова Змај“ подељен је на три међусобно повезане целине:

- програм неге и васпитања деце узраста до 3 године
- програм васпитања и образовања деце узраста од 3 године до укључивања у програм припреме за школу и
- припремни предшколски програм.

Предшколски програм ПУ „Чика ЈоваЗмај“ представља једно од полазишта за израду годишњег плана рада Установе. Истовремено, представља орјентацију васпитачима и медицинским

сестрама васпитачима за развијање аутентичних програма на нивоу сваког објекта или васпитне групе и полазиште за креативан приступ личном професионалном раду који подразумева програмирање, планирање и евалуацију сопственог рада.

Основне вредности на којима се заснива Предшколски програм су:

- идеја о детињству као јединственом посебном и базичном периоду у човековом животу
- хуманистичко и холистичко схватање природе детета као активног, интерактивног и креативног бића
- примена сазнања о развоју и улози одраслих у одрастању детета
- пословна комуникација утемељена на етичким вредностима професије.

6. ПРОГРАМ НЕГЕ И ВАСПИТАЊА ДЕЦЕ УЗРАСТА ДО ТРИ ГОДИНЕ

Циљеви васпитања и неге деце узраста до три године

Хуманистичко схватање развоја детета наглашава унутрашње снаге детета (позитивне развојне потенцијале) на које се треба ослонити приликом деловања на његов развој. Креирањем стимулативне васпитне средине подстиче се испољавање снага детета. Дете је активан субјекат у васпитном процесу. Његова активна природа испољава се у његовој иницијативи, спонтаним истраживачким активностима и игри. Дете је чинилац сопственог развоја, оно стиче искуства по свом сопственом програму и преводи их у сазнања, откривањем себе и своје околине.

Боравак у јаслама, уз повољну социјално-емоционалну климу и адекватну физичку средину прилагођену потребама детета, обезбеђује разноврсне садржаје и активности.

Васпитање и нега детета су неодвојиви процеси на овом узрасту. Васпитањем се буде и развијају психофизички потенцијали детета, задовољавају се његове потребе и стварају услови за унапређивање свих аспеката развоја. Од процеса васпитања на овом узрасту неодвојива је нега која подразумева одржавање хигијене деце и задовољавање потребе за сном, исхраном и др. Нега подразумева и превентивну здравствену заштиту којом се чува здравље деце и спречава јављање болести путем профилаксе и одговарајућим третманом свих фактора који угрожавају дечје здравље.

Посебну пажњу треба обратити на стварање повољне средине за учење која ће детету омогућити стицање искустава неопходних за подстицање различитих аспеката развоја. Повољна средина за учење подразумева физичку средину структурирану према Стандардима квалитета рада предшколских установа и подстицајну социјалну средину. Активна улога детета и топла емоционална клима у групи неопходни су услови за физичко-сензорни, социјално-емоционални и интелектуални развој.

Циљеви физичко-сензорног развоја обухватају: очување општег здравља деце, праћење и подстицање развоја моторике, подстицање сензорног и перцептивног развоја, као и усвајање и развијање културно-хигијенских навика.

Циљеви социјално-емоционалног развоја су: подстицање развоја самосталности и самопоуздања и позитивне слике о себи, усвајање основних норми понашања у оквиру основних категорија добро-лоше, подстицање деце на учешће у заједничким активностима, подстицање позитивног расположења деце.

Циљеви интелектуалног развоја усмерени су на: одржавање природне радозналости детета, подстицање дечје маште и говорног развоја, као и организовање практичних активности у циљу формирања почетних знања.

Процес неге и васпитно-образовног рада у јаслама подразумева јединство неге и васпитно-образовног рада у којем је приоритетан емотивни контакт са децом, правовремена подршка и непосредно праћење деце у свим областима развоја. Током процеса дечјег одрастања у јаслама, изузетно је важна индивидуализација у приступу и поштовање континуираног ритма намирања за свако дете.

Улога медицинске сестре – васпитача је да ствара услове за квалитетан живот, негу, учење и развој деце тако што ће:

- организовати физичку средину (простор, средства, материјале)
- организовати социјалну средину (начин груписања деце, временску организацију, неговати позитивну атмосферу, правовремено и примерено реаговати на различита емоционална изражавања и специфичне реакције сваког детета)
- континуирано пратити дечје потребе и интересовања уз одговарајућу подршку
- пратити напредовање деце у развоју и учењу
- планирати садржаје рада са децом на групном и индивидуалном нивоу
- договарати се о правилима понашања у групи и заједничким активностима.

Садржаји, методе и средства рада морају бити у функцији наведених циљева и задатака.

Унапређивање неге и васпитно-образовног рада огледа се кроз акционе планове на нивоу објекта који се ослањају на Стандарде квалитета рада предшколских установа.

7. ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА ДЕЦЕ ОД ТРИ ГОДИНЕ ДО УКЉУЧИВАЊА У ПРОГРАМ ПРИПРЕМЕ ЗА ШКОЛУ- МОДЕЛ А

Полазна основа предшколског програма модела А који се развија у нашој Установи су:

1. отворени систем васпитања
2. интерактивни начини развијања програма
3. индивидуализација рада с децом
4. учење као конструкција знања
5. унутрашња мотивација као основ учења на раним узрастима
6. самосталност и аутономија детета као централна вредност
7. васпитач као креатор програма
8. интензивна сарадња са окружењем
9. тимски рад свих учесника васпитно-образовног процеса.

Сам процес васпитно-образовног рада са децом одвија се кроз следеће етапе: посматрање - планирање - реализација - праћење и процена ефеката деловања.

Садржаји и активности рада са децом планирају се тематски, избором садржаја из три целине:

Формирање свести о себи – разликује делове тела; упознаје своје потребе, опажања, мисли и осећања; овладава различитим начинима изражавања; истражује, прихвата и проширује своје моћи и границе, деловањем на средину и интеракцију са другима; помоћу медија и кроз игру развија своје креативне потенцијале.

Развијање односа и стицање искустава и сазнања о другим људима – на основу сигурности и поверења у себе гради отвореност и поверење према другима; упознаје правила понашања и опхођења у групи; учи да препозна потребе и осећања других; развија пријатељске и сарадничке односе са вршњацима и одраслима.

Сазнавање света око себе и развијање начина деловања на њега – на основу сопствене активности дете упознаје предмете и појаве у својој околини; развија интелектуалну самосталност кроз самостално изношење идеја. Оспособљава се да користи предмете и информације.

Васпитно-образовни процес настаје као део „отвореног система васпитања“ у интеракцији деце, одраслих и средине у којој бораве, а у форми „заједнице која учи“. Акцент у раду је на процесима и вештинама које деца стичу, интеракцији деце и индивидуализацији рада, сарадњи са породицом и организацији средине за учење. У планирању рада полази се од питања *шта, зашто и како* што води креирању програма у зависности од актуелне праксе.

Васпитач је креатор, истраживач, практичар и критичар сопствене праксе. Његова улога огледа се стварању услова за квалитетан живот, учење и развој деце кроз:

- организовање физичке и социјалне средине
- посматрање и праћење дечјих потреба и интересовања
- праћење напредовања деце у развоју и учењу
- планирање садржаја рада
- организовање различитих типова активности
- пружање подршке, помоћи и информација.

Унапређивање васпитно-образовног рада огледа се кроз акционе планове на нивоу објеката који се ослањају на Стандарде квалитета рада предшколских установа.

8. ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ- МОДЕЛ А

Припремни предшколски програм као посебан део предшколског програма остварује се са децом у години пред полазак у школу. Део је редовног програма предшколске установе у целодневном или полудневном трајању, најмање четири сата дневно девет месеци у години пред полазак у школу.

Имајући у виду да је обезбеђивање потпуног обухвата деце у години пред полазак у школу обавеза прописана Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и образовању, Установа континуирано предузима активности на обезбеђивању, праћењу и подстицању потпуног обухвата деце припремним предшколским програмом. У сарадњи са локалном заједницом и у складу са њеним специфичностима акценат је на укључивању све деце у припремни предшколски програм чиме се подржава остваривање права деце на квалитетно предшколско васпитање и образовање путем стицања разноврсних искустава и прилика за игру и учење што омогућава лакши прелаз детета на следећи ниво образовања. На тај начин остварује се континуитет у васпитно-образовном процесу.

Припрема деце за полазак у школу је процес који се одвија током читавог предшколског периода кроз подстицање дечјег општег развоја и стицање сазнања о себи, другим људима и свету у којем живе. Важни аспекти припремног предшколског програма су:

- подстицање осамостаљивања
- подршка физичком развоју
- јачање социо-емоционалне компетенције
- подршка сазнајном развоју
- неговање радозналости
- поштовање индивидуалности и
- подстицање креативности.

Васпитно-образовни процес сагледава се као циклус који чине посматрање, планирање, акција, праћење и евалуација.

Индивидуализација у раду са децом уз примену инструмената за праћење њиховог напредовања (скеле процена, чек листе, анегдотске и текуће белешке и др.) представљају приоритет у раду васпитача у години пред полазак у школу.

У години пред полазак у школу интезивно се ради на подстицању свих аспеката развоја детета кроз различите садржаја и облике рада.

➤ Социо-емоционални развој

Основни задатак у овој области је развијање социјалних вештина детета. Предшколска установа ствара услове деци да развијају поверење и самопоштовање, да брину о себи и личној сигурности, развијају самосталност и иницијативу, формирају културно-хигијенске и радне навике, изражавају своје потребе и осећања на конструктиван начин, развијају саосећајност и вештине слушања, поштују своје потребе и осећања других, поштују правила, конструктивно учествују у кооперативним и такмичарским играма и активностима, негују и брину о природној, физичкој и друштвеној средини.

Препоручују се следећи садржаји:

Самосазнавање - изглед и грађа сопственог тела; личне породичне, полне, здравствене, социјалне, културне, расне, језичке особености; сопствена понашања, мисли, намере; прихватање себе и других, поштовање и самопоштовање; континуитет идентитета кроз време и ситуације.

Опажање и разумевање других – понашање, мисли и намере других; интересовања, жеље и потребе других; континуитет идентитета других.

Схватање односа међу људима – дечја права, норме и правила, занимања људи, односи међу људима, облици удруживања.

Прихватање себе као члана групе - опажање и разумевање улоге вршњака, одраслих и своје у групи, конструктивног тимског рада, организатора, водитеља, посматрача групне активности, вредновање рада и резултата групе.

Разумевање социјалних појава – укључивање у различите социјалне односе, вештина комуникације, социјално и емоционално прилагођавање различитим ситуацијама, прихватање различитости (култура, обичаја, традиције).

Уочавање и решавање проблема у социјалном контексту - потребе, осећања, понашања као могући извор конфликта, вештине комуникације, неговање конструктивних поступака у решавању социо-емоционалних конфликта.

➤ Сазнајни развој

Развој опажања

Основни циљ је развијање перцептивних способности које су предуслов успешног овладавања вештинама читања, писања, математике, говора и осталим садржајима који ће бити неопходни у каснијем школовању и животу. Коришћење свих чула за стицање богатог чулног искуства као основе за развијену перцептивну способност, стварање флексибилног система представа које садрже могућност за генерализацију и трансфер тј. оперисање менталним сликама онога што је опажено.

Знање и разумевање света

Стварати услове да деца слободно испољавају своју иницијативу, интересовања и радозналост, откривају различите начине стицања знања, питају, експериментишу, решавају проблеме. Деца откривају узрочно последичне односе међу стварима и појавама, класификују, разликују и уочавају сличности ствари по њиховим својствима, примењују стечена знања у новим ситуацијама, стичу основне појмове о свету који их окружује, друштвеним односима и делатностима.

Говор и комуникација

Васпитно образовни рад са децом у години пред полазак у школу усмерен је на:

- развијање вербалног изражавања и комуникације
- богаћење дечјег речника и граматички правилног говора
- развијање интересовања и увођење детета у свет писане речи
- подстицање графомоторике и припрема за писање
- упознавање и тумачење различитих текстова
- неговање дечјег стваралачког изражавања

Почетно математичко образовање

Почетно математичко образовање служи подстицању логичко-математичког мишљења детета, доприноси развоју когнитивних способности детета кроз следеће области:

Опажање и схватање простора и просторних односа

Деца уочавају распоред предмета и бића у простору, количине, величине, облике и свесно запажају и именују односе и релације из околине коришћењем предмета, слика, модела, макета, сликовница, играчака.

Логичке операције на конкретним предметима и појавама:

- формирање појма скупа (налажење сличности и разлика међу предметима, класификовање, груписање и разликовање својстава предмета)

- изграђивање појма броја (бројање предмета, покрета, замишљених предмета и појава, упознавање и препознавање цифре као симбола, формирање појма бројног низа, место броја у бројном низу, упоређивање, уочавање, бројање, сабирање, одузимање).

Развијање појмова геометријских облика и равни у простору

Развијање почетних сазнања деце о геометријским фигурама и практично коришћење појмова различитог облика, модела слика, комбиновање облика, описивање изгледа, проналажење предмета који личе на геометријске облике.

Мере и мерење

Практично мерење различитих величина мерама различите величине. Организовање игара истраживања и испробавања материјала као што су вода, тесто, пластелин, песак, лишће, плодови, дугмад.

Временски односи

Доба дана, дани у недељи, именовање, редослед, дан који претходи и следи, годишња доба, који је месец и доба године.

➤ Физичко васпитање

Циљеви физичког развоја деце предшколског узраста су следећи:

- овладавање основним локомоторним и манипулационим покретима и усавршавање фине моторике
- развијеност свих мишићних група
- развој психофизичких способности
- правилан развој нервног система
- складно, здраво и физички развијено дете
- слободно и ефикасно владање моториком, економичност у трошењу мишићне енергије и снаге
- припремљеност за услове живота и рада који дете очекују у школи.

Садржаји и активности у области физичког васпитања су:

- природни облици кретања са елементима атлетике (ходање, трчање, скакање, провлачење, пењање)
- елементарна гимнастика (бацање и хватање, гурање, вучење и потискивање, организовано постављање и кретање)
- вежбе за развој појединих мишићних група (леђних, трбушних, стопала и ногу и развој графомоторике)
- игре (примарне, такмичарске и тематске покретне игре, елементарне спортске игре)
- плесне активности (плесови уз музичку пратњу, народне игре и плесови, плесови других народа и диско-плесови).

Јачање здравља и одржавање хигијене

Ради очувања и јачања телесног и менталног здравља важно је систематски радити на развоју здравствене културе, пратити правилан раст и развој детета, подстицати изграђивање елементарних знања о здравственој култури, функционисању органа, болестима и повредама и начинима како да се избегну. Неговати правилан положај тела приликом седења, стајања,

ходања и вршења одређених радњи и предупредити поремећаје моторике и телесних деформитета. Садржаји и активности којима се стварају услови за остваривање овог циља су телесне активности, свакодневан боравак на свежем ваздуху, активности и вежбе за формирање правилног и лепог држања тела, одржавање хигијене, правилан одмор и исхрана.

➤ **Изражајни и естетски развој**

Припрема за школу подразумева развијање и подстицање изграђивања вештина ликовног, музичког и драмског изражавања. Програм пружа могућност детету да прошири своја искуства и вештине у невербалном, визуелном, аудитивном, сензорном и вербалном доживљају и представљању себе и света који га окружује.

• *Ликовни израз детета*

У стваралачком процесу ликовних активности и ликовних игара дете комуницира са собом, другима и светом који га окружује, интересује га сам стваралачки процес а не ликовни резултат. Зато му не треба наметати ликовна решења. Деци треба пружити могућност да упознају свој унутрашњи свет, цене своју индивидуалност и различитост, истражују свој и ликовни израз других кроз следеће активности:

- активности цртања и сликања
- активности вајања
- активности са различитим материјалима
- активности елемената графике
- активности елемената естетског доживљаја
- ликовна радионица

Рад са децом у радионици може бити индивидуалан, у пару, групни рад, при чему се користи различита опрема (папир, боја, маске, костими), са циљем повезивања ликовног стваралаштва са осталим уметничким дисциплинама.

• *Музичко васпитање*

Слушање музике богати интересовања и искуства деце, упознаје их са најосновнијим елементима музике а то се постиже слушањем различитих музичких жанрова, вокалних и инструменталних дела, нарочито оних компонованих за децу.

Певањем се развија осећај за извођење различитих мелодијско ритмичких структура, дикције, артикулације текста, музикалности кроз певање, индивидуално и групно.

Свирање има за циљ музичко описмењавање прилагођено узрасту, развој мануелне спретности, способност коришћења Орфовог инструментарија.

Плесне активности организују се повезано са активностима у оквиру физичког и музичког васпитања, посебно ритмике. Улога плесних активности је да деца упознају могућности изражавања покретом, плесом и сл.

• *Драмски израз детета*

Драмске активности уводе дете у више облике игровних и стваралачких активности и омогућавају детету активно коришћење способности и потенцијала важних за комуникацију и изражавање. Неопходно је стварати услове да деца испољавају своју спонтаност, самосталност

и слободу, да сама истражују и откривају различите могућности за решавање проблема, откривају себе и свет око себе и развијају самосталност и инвентивност.

Садржаји путем којих ће се реализовати драмски израз детета су:

- једноставне форме игара и вежби са драмским елементима
- развијање драмске активности
- сложеније форме и системи активности (драмске радионице, игре позоришта и драмске активности)

9. ПОСЕБНИ И СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМИ

У складу са Правилником о врстама, начину остваривања и финансирања посебних, специјализованих програма и других облика рада и услуга које остварује предшколска установа и Основама програма предшколског васпитања и образовања у нашој Установи реализују се:

➤ Отворени Монтесори програм у вртићу „Пинокио“

У октобру 2012. године започета је реализација пројекта Отворени Монтесори програм у вртићу „Пинокио“. 30. марта 2015. године верификован је од стране Министарства просвете и тиме постао први државни Монтесори вртић у Београду – „Монтесори Пинокио“.

Основни циљ пројекта јесте да се у реалним условима дечјег вртића „Пинокио“ постави Отворени Монтесори програм и истраже могућности за остварење посебног квалитета васпитне праксе кроз: усклађивање развојних потенцијала детета, примерену средину за учење /амбијента/, обезбеђење одговарајућих Монтесори и других материјала, програмирање рада и развијање партнерства родитеља, васпитача и деце у току процеса васпитања.

Отворени Монтесори програм подразумева:

- индивидуализацију васпитно-образовног рада - путем индивидуализованог учења и подучавања, дете ангажује централне и личне процесе, активно је, дуже памти научено, има мање проблема у учењу
- интерактивно учење - учење у малим групама
- посматрање понашања детета/деце, праћење посебних интересовања и развојног напретка појединца, мале групе деце
- учење које је процес узajамног деловања детета/деце, васпитача, родитеља и структуриране средине за учење-монтесори амбијента
- стварање услова за индивидуализовано учење и учење у малим групама; средина за учење која провоцира истраживање и самоактуализацију способности детета, интеракцију са одраслима, другом децом и материјалима; мотивационо делује на смисаоно учење детета/деце која активно учествују у игри или којом управља оно само

- партнерски однос родитеља и васпитача подиже развојна постигнућа детета, јача родитељске васпитне и социјалне капацитете, повећава васпитачу мотивацију за рад уважавањем његове професије; „путовањем до партнерства“ отварају се путеви савременог приступа родитељу у дечјем вртићу.

Сам чин верификације усмерава даљи ток истраживачког рада у наредном периоду. Даљи циљ рада на пројекту биће акцентовање свих делова документа *Отворени Монтесори програм*, како би се стечена знања имплементирала у непосредну праксу.

Програм прати сарадник Установе експерт истраживач Мира Марковић.

➤ НТЦ програм

Након две године дана примене НТЦ система учења, спроведених тестирања и примећених резултата у погледу психо-моторичког развоја деце и наредне године планира се наставак имплементације пројекта кроз следеће фазе, а у складу са темом акционог плана објекта за радну 2017/2018. годину која гласи „У свету бајки“:

Прва фаза: *Стимулација развоја синапси*

- Вежбе за крупну и ситну моторику (вежбе ротације, вежбе равнотеже, вежбе за развој ситне моторике...)

Друга фаза: *Стимулација развоја асоцијативног размишљања*

- Апстраховање, визуализација (реализоваће се кроз учење симбола, као што су марке аутомобила, заставе, лого ознаке различитих компанија, саобраћајни знакови...)
- Апстрактна класификација и апстрактна серијација (реализоваће се кроз идентификацију, спаривање и разликовање нпр. застава, марки аутомобила; формарне скупова и подскупова...)
- Асоцијације (реализоваће се кроз игре меморије, уз помоћ слагалица...)
- Музика (реализоваће се кроз кроз покрет, плес, ритам, слушање...)

Трећа фаза: *Функционално размишљање*

- Загонетне приче
- Загонетна проблемска питања

Прва и део друге фазе ће се реализовати у млађој, средњој и мешовитој групи, док ће се све три фазе реализовати у старијој и припремној групи.

Нагласак ће се ставити на развој апстрактног мишљења и комуникације (вербалне и невербалне).

И ове радне године ће се сваког месеца реализовати НТЦ недеља. У току НТЦ недеље, свака група ће бирати област (области: ликовна култура, музичка култура, физичко васпитање, развој говор, упознавање околине) у оквиру које ће осмишљавати активности за све групе и израђивати средства. Активности ће бити прилагођене узрасту деце.

Током године планирано је укључивање родитеља кроз различите видове сарадње: тематске родитељске састанке, израду материјала, прикупљање сувенира, непосредно учешће у реализацији активности, попуњавање анкета, праћење развоја и напредовања деце...

Пројекат прати стручни сарадник педагог Александра Црвенић.

10. ДРУГИ ПРОГРАМИ И ОБЛИЦИ РАДА И УСЛУГА ПРОЈЕКТИ УСТАНОВЕ

У складу са Правилником о врстама, начину остваривања и финансирања посебних, специјализованих програма и других облика рада и услуга које остварује предшколска установа и Основама програма предшколског васпитања и образовања у нашој Установи реализују се следећи програми и облици рада и услуга – пројекти Установе:

➤ **Културна авантура за предшколце**

У објекту „Чика Јова Змај“ креиран је пројекат „Културна авантура за предшколце“. Полазну основу чинило је запажање васпитача да се деца упознају са садржајима институција културе тек на каснијем основношколском узрасту, односно да су ти садржаји у недовољној мери заступљени на предшколском узрасту.

Пројекат „Културна авантура за предшколце“ наставља се као заједнички пројекат Института за педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду и ПУ „Чика Јова Змај“ са циљем развијања квалитета праксе дечјег вртића.

Полазишта за реализацију пројекта и основ за партнерство на овом пројекту базирају се на:

1. Акционом плану ПУ-објекат „Чика Јова Змај“²
2. Пројекту Института за педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду „Модели процењивања и стратегије унапређивања квалитета образовања у Србији“.

Општи циљ пројекта је грађење квалитета праксе дечјег вртића кроз:

- отварање дечјег вртића према локалној заједници сарадњом са културним и јавним институцијама у окружењу као местима учења и учешћа деце предшколског узраста
- демократизација праксе дечјег вртића кроз оснаживање деце, родитеља и других одраслих из локалне заједнице као активних учесника у креирању васпитно образовног процеса у дечјем вртићу
- стручно усавршавање васпитача кроз истраживање практичара
- развијање сарадње практичара и истраживача.

Очекивани исходи пројекта:

- систематизација искустава сарадње са институцијама културе као оквир за развијање специјализованих програма
- систематизација искустава праксе усмерене на отварање дечјег вртића према локалној заједници (студије, чланци, презентације)
- компетентност васпитача за истраживање практичара
- популаризација партнерства истраживача и практичара кроз презентације на стручним семинарима и дисеминацију праксе истраживања практичара.

У 2017/2018. години биће настављена сарадња са :

Београдском филхармонијом, Коларцем, Музејом афричке уметности, Природњачким музејом, Музејом науке и технике, институцијама које промовишу културно наслеђе...

Планирамо активирање сарадње са Дечјим клубом Музеја савремене уметности као и подстицање родитеља да још активније као реализатори активности учествују у креирању васпитно-образовног рада.

Овим посетама објекат „ЧикаЈова Змај“2 реализује свој основни циљ:

- деца бораве у уметничком простору који је постао нови простор за игру, разгледају дела савремене ликовне уметности и комуницирају са уметником
- уче кроз непосредно искуство у музејима на тематским изложбама
- заједно са својим родитељима учествују у културним манифестацијама
- богате лично искуство кроз посете и уче како да заједно са својим родитељима креативно проводе слободно време
- оснаживање породице кроз васпитно-образовни процес.

➤ Еко-школа „1001 радост“

У вртићу „1001 радост у оквиру акционог плана из области екологије реализује се пројекат „Од вртића до факултета, зеленом руком путујемо око света“. Основни циљ рада јесте развијање еколошке свести о важности заштите животне средине и омогућавање деци да кроз практичне примере науче да воле, поштују и чувају природу. Кроз активне методе рада, богате садржаје, тимски рад на нивоу објекта и активно укључивање родитеља развија се визија еко-вртића. У новембру 2012. пројекат је укључен у међународни програм ЕКО-ШКОЛЕ (Ессо- Schools; Промоција науке кроз развој међународног програма Еко-школе у Србији) који подразумева рад по тачно утврђеним корацима:

1. оснивање одбора Еко-школе (вртића)
2. оцена стања животне средине
3. израда програма рада
4. праћење стања и оцењивање
5. рад према плану и програму
6. оцена стања животне средине
7. означавање и оглашавање програма у школи (вртићу).

Својим интензивним радом према наведеним „еко-школским корацима“, вртић „1001 радост“ је једини вртић у Србији који је добио међународну зелену заставу у септембру 2013.

➤ Припрема за путовање у свет науке

У нашој Установи реализује се пројекат „Припрема за путовање у свет науке“ са пратећом манифестацијом *Сајам науке*. Полазишта за пројекат чине теоријска сазнања о начину на који дете учи и сазнаје свет око себе, реализација садржаја препоручених Општим основама предшколског програма, као и преиспитивања властите праксе од стране васпитача. Циљеви пројекта су:

- подстицати децу да истражују и откривају природне науке кроз активне методе рада
- развијати сарадњу са породицом у оквиру истраживачких игара
- развијати сарадњу са друштвеном средином у оквиру истраживачких игара
- подстицати тимски рад између васпитача унутар једног вртића и између више вртића.

Планира се даљи рад на пројекту уз наставак сарадње са Институтом за нуклеарне науке „Винча“. Та сарадња подразумева обуку васпитача за реализацију експеримената, формирање

и опремање истраживачких центара у вртићима. Пројекат подразумева реализацију различитих игара и експеримената из физике, хемије, ботанике и сл. Планира се укључивање и других објеката у пројекат. Родитељи учествују у прикупљању амбалажног материјала, у радионицама, у преузимању улога реализатора активности, волонтера и сл. У сарадњи са локалном заједницом пројекат ће бити реализован и ван вртића кроз посете музејима, зоолошком врту, Планетаријуму, оближњим излетиштима и сл.

Пројекат прати стручни сарадник педагог Алксандра Црвенић.

➤ **Рано препознавање поремећаја говора и социо-емоционалног развоја деце**

Пројекат „Рано препознавање поремећаја говора и социо-емоционалног развоја деце“ реализује се у јаслицама „1001 радост“ од радне 2014/2015.године у сарадњи са Клиником за неурологију и психијатрију за децу и омладину. Као посебан програм реализује се од радне 2015/2016.године.

Полазиште за реализацију чинили су увиди практичара у потребе за додатном подршком у развоју говора и социо-емоционалном развоју деце у јасленом узрасту. Руководилац објекта Јасмина Марковић је са медицинским сестрама васпитачима кроз акциони план јаслица „1001 радост“ са темом „Сарадња са породицом“ повезала пројекат Клинике за неурологију и психијатрију за децу и омладину, Београд „Скрининг за рано откривање поремећаја“. Пројекат је покренут са циљем раног препознавање поремећаја развоја говора и комуникације и подршке деци јасленог узраста као и родитељима од стране тима медицинских сестара - васпитача и тима стручних сарадника у ПУ „Чика Јова Змај“.

У радној 2017/2018.години планирају су следеће активности:

- организација средине за учење са посебним акцентом на центре за развој говора и сензорне центре
- израда дидактичких средстава
- континуирана едукација запослених кроз семинаре и праћење стручне литературе
- примена стечених знања са семинара
- примена техника и коришћење инструмената за посматрање и праћење деце
- коришћење стандардизованих упитника за родитеље и медицинске сестре –васпитаче који се односе на ниво развоја говора и социјалне интеракције код деце
- проширење пројекта на друге објекте у складу са могућностама
- едукација родитеља –организовање предавања и тематских родитељских састанака у јаслицама
- сарадња са Тимом за инклузију-опсервација деце, разговори са родитељима
- сарадња са друштвеном средином –институцијама (Клиника за неурологију и психијатрију за децу и омладину и Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију) и другим релевантним институцијама и стручњацима
- презентација пројекта на Стручним сусретима Савеза удружења медицинских сестара предшколских установа Србије
- популаризација партнерства истраживача и практичара кроз презентације на стручним скуповима.

Пројекат се реализује уз писмену сагласност родитеља (на основу Закона о заштити података о личности-“Сл. гласник РС”, бр. 97/2008, 104/2009 - др. закон, 68/2012 - одлука УС и 107/2012), уз сагласност ПУ „Чика Јова Змај“, уз одобрење Етичког одбора Клинике за неурологију и психијатрију за децу и омладину, Београд и сагласност аутора упитника за превод и коришћење др.сци.мед. Дејана Стевановића.

Пројекат прате стручни сарадници Мирослава Јоксимовић психолог, Дубравка Кобац логопед, - Тања Матић педагог. У реализацију пројекта укључен је дефектолог олигофренолог Установе Петар Цвековић.

➤ **Информатички центар за предшколце**
објекат: вртић „Плави чуперак“

Почетком школске 2017. године у започет је пројекат „Информатички центар за предшколце“. Као и претходних година тако ћемо и на почетку ове радне године пројекат представити на родитељским састанцима припремних група, као и на састанку Савета родитеља.

Циљ пројекта је упознавање деце са основним карактеристикама рачунара и њиховој примени у свакодневном животу, оспособљавање деце за покретање рачунара и употреба различитих програма са различитим садржајима. Носиоци активности су припремне предшколске групе.

У септембру ћемо децу упознати са простором у којем ћемо реализовати пројекат и простор додатно оплеменили дечијим цртежима, који су настали као продукт дечијег првобитног доживљаја информатичког центра.

У октобру ћемо организовати презентацију за родитеље припремних група под називом „Родитељ као партнер у дигиталним активностима деце“, где ћемо родитеље упознати са позитивним али и негативним утицајима коришћења дигиталних уређаја.

Пратећи дечија интересовања у току године децу ћемо упознати са различитим садржајима користећи едукативне сајтове www.geogebra.org, www.mathplayground.com, boowakwala.uptoten.com и др..

Сарадњу са локалном средином остварићемо путем посета музеју „Никола Тесла“, информатичком кабинету ОШ „Ђура Даничић“, математичко-информатичкој школици „Хоћу да знам“. Такође, планиране посете очекујемо од стране вртића „Сестре Букумировић“, професорке информатике из Осме београдске гимназије.

Са децом ћемо правити игре за развој рачунарског мишљења без употребе рачунара које ћемо објединити у приручник.

➤ **«ИНКЛУЗИВНО ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ» (МПНТР)**
„Због наше деце - повежимо се“

Министарство просвете, науке и технолошког развоја у наредне три године реализоваће пројекат „Инклузивно предшколско васпитање и образовање“. Циљ пројекта је унапређивање доступности, квалитета и праведности предшколског васпитања и образовања за свако дете од рођења до 6,5 година са нагласком на децу из социјално и економски угрожених друштвених група.

Добити од пројекта односе се, пре свега, на децу предшколског узраста и њихове породице, предшколске установе као и на локалну заједницу (здравствене службе, центри за социјални рад, јединице локалне самоуправе).

Предшколска установа „Чика Јова Змај“ једна је од одабраних установа од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја, која је на основу свог пројекта под називом „Због наше деце - повежимо се“ узела учешће у реализацији поменутог пројекта.

Пројекат ПУ „Чика Јова Змај“ и партнерских организација Општине Вождовац усмерен је на укључивање деце узраста од 3 до 5,5 година из осетљивих група која до сада нису била обухваћена предшколским васпитањем и образовањем. У фокусу су деца и родитељи који живе у подавалском делу Општине Вождовац, превасходно у Рипњу и ромским насељима Мала Рамаћа, Каблар, Степашиновац, Колонија, село Раковица и Зуце. Реализација пројекта започеће

теренским мапирањем деце предшколског узраста која нису обухваћена предшколским васпитањем и образовањем у таргетираним деловима Општине Вождовац. Окосницу пројекта чини реализација тромесечног диверсификованог пројекта (24 полудневне активности) који ће се реализовати у три доступна, адекватно опремљена објекта у Рипњу (МЗ Рипањ Центар – Колибри, објекат „Радосно детињство" и адаптирани простор при ОШ „Радомир Путник“). Планирано је 12 циклуса овог програма који би обухватио око 180 деце. Полазници овог програма добијаће мини едукативне пакете. Поред тога, планира се 9 презентација предшколских услуга у заједници, 6 једнодневних културно - рекреативних активности и 12 манифестација које повезују различите групе деце и одраслих у заједници и славе различитост, тако да би бар неком од наведених активности било обухваћено 300 деце. Информисање и мотивисање породица да укључе своју децу у ПВО и посебно у нове диверсификоване програме, реализовало би се кроз трибине, теренске посете у заједници и дистрибуцију информативног и промотивног двојезичног материјала (контакти са око 400 породица током 3 године). Бар 100 родитеља би унапредило своје родитељске компетенције и способност да адекватно одговоре на потребе детета у складу са узрастом (кроз 5 социо - едукативних сесија за родитеље и децу и 3 за родитеље). Додатно око 50 родитеља би добило специфичне индивидуализоване препоруке и савете кроз саветодавни рад стручних сарадника на терену, саветовалишта на пунктовима или на терену.

У циљу ефикасне и благовремене организације, пројекат има пројектни тим који чине представници свих партнера, али и стручни тим задужен за континуирану контролу квалитета и унапређивање вештина директних реализатора активности са децом и одраслима. Ангажовани професионалци би своја знања и вештине унапредили и кроз три студијске посете општинама, као и кроз две акредитоване обуке.

➤ **Енглески језик**

Програм енглеског језика за децу од 5 до 7 година реализују сарадници – професори енглеског језика.

Основни циљеви програма учења енглеског језика су:

- оспособљавање деце за основе комуникације на страном језику на усменом нивоу
- подстицање деце на учење страног језика
- упознавање деце са културама и традицијом других народа.

➤ **Програм рекреативног боравака деце**

Програмом рекреативног боравака деце обухваћена су деца узраста од 4 године до поласка у школу. Он се реализује 2 пута годишње, у току зимских и летњих месеци у трајању од 7 до 10 дана. Кроз реализацију овог програма деци се омогућава квалитетан боравак на свежем ваздуху, одговарајућа физичка активност, богаћење непосредног искуства о природи, развијање вештина живота у колективу у условима вишедневног одсуства из породице, осамостаљивање и сл.

10.1 МАНИФЕСТАЦИЈЕ

➤ Чика Јовина недеља

У нашој Установи сваке радне године реализују се пригодни програми поводом бројних празника, свечаности, значајних датума и манифестација.

Сваке године, у новембру посебна пажња поклања се програму обележавања Чика Јовине недеље која представља посебност наше Установе. У току Чика Јовине недеље, деца и васпитачи инспирисани животом и делом Чика Јове Змаја представљају своје стваралаштво кроз музику, игре, приче, представе, изложбе дечјих радова на нивоу објеката.

➤ Вашаријада

У нашој Установи, почев од радне 2011/12. године организује се манифестација под називом «Вашаријада» у коју су укључени сви објекти. На задату тему васпитачи, деца и родитељи учествују у изради разноврсних предмета (костими, лутке, накит и сл.) којима представљају свој објекат.

Програм «Вашаријаде» обухвата дечје наступе, едукативне и забавне игре за децу и родитеље као и продајну изложбу радова.

➤ Сајам науке

Циљ ове манифестације, поред сарадње са породицом и друштвеном средином јесте подстицање деце да истражују и откривају различите области науке кроз активне методе рада као и подстицање интерактивне размене васпитача унутар једног вртића и између више вртића. Углавном су заступљене следеће области: физика, хемија, биологија, ботаника, географија, зоологија, акустика, магнетизам, стоматологија, педологија, математика, анатомија, историја, египтологија, метеорологија, палеонтологија у оквиру којих деца имају прилике да прате и испробавају експерименте.

➤ Фестивал здравља

У радној 2016-17. години покренута је још једна манифестација у нашој Установи – Фестивал здравља. Осим промовисања важности очувања здравља и здравиих стилова живота, овај фестивал ближе повезује рад медицинских сестара на превентиви са радом васпитача.

➤ Тематски карневал у вртићу „Бисери“

Почев од радне 2011/12. године тематски карневали у вртићу “Бисери” представљају завршну активност односно сажет приказ годишњег рада на реализацији акционог плана вртића.

Такође, тематски карневал изражава потребу да се рад учини транспарентим и да се промовише рад вртића у локалном окружењу.

Основни елементи су:

- наступ сваке узрасне групе
- изложба дечјих радова – продукти настали током године на тему пријатељства
- креативне радионице за децу и родитеље у вези са темом карневала
- наступ родитеља кроз такмичарске и кооперативне игре
- поруке распоређене у простору – универзалне вредности

- наступ деце из оближњих вртића наше Установе.

Велики број родитеља и других чланова породице су активни учесници Карневала како у његовој припреми тако и у реализацији.

11. ПРОГРАМ ИСХРАНЕ

Програм исхране деце у Установи је у складу са савременим препорукама и најновијим сазнањима стручних институција и у складу са законским прописима.

Циљеви унапређења исхране подразумевају:

- унапређење исхране, обезбеђивање избалансиране, безбедне, квалитетне, разноврсне и биолошки вредне исхране
- обезбеђивање оптималних услова за рад у припреми оброка
- усвајање позитивних навика код деце
- корекција породичне исхране
- неговање стила здравог живота од најранијег узраста.

Задаци произилазе из циљева:

- креирање недељних и месечних јеловника
- иновирање старих и израда нових рецептура
- учешће у раду Комисије за праћење, контролу и унапређење исхране
- унапређивање техничко-технолошких услова производње хране
- контрола ланца исхране
- едукација запослених на припреми и дистрибуцији хране.

Сарадња са васпитачима и родитељима се одвија кроз:

- информативно-конструктивне разговоре са васпитачима и родитељима
- одржавања родитељских састанака
- посете нутрициониста васпитним групама и објектима у време јела ради увида у праћење прихваћености оброка код деце
- појединачни саветодавни разговори са родитељима деце алергичне на поједине састојке хране.

Сарадња са стручним институцијама:

1. Секретаријат за дечју заштиту и образовање
2. Министарство здравља
3. Градски завод за јавно здравље
4. Висока здравствена школа струковних студија

Стручно усавршавање:

Обавеза континуираног стручног усавршавања кроз присуство стручним састанцима, курсевима, симпозијумима и конгресима.

12. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНОГ РАДА

Циљеви професионалног социјалног рада доприносе социјалној сигурности и стабилности породице и остваривању социјалних права за децу; превенција социјалних проблема на најранијем узрасту деце, постизање усклађености између потреба за збрињавањем деце и одговарајућих облика рада, пружање одговарајућих услуга породицама и деци.

Делатност социјалног рада у Установи обухвата:

- превентивни, саветодавни и непосредни теренски рад
- аналитичко- истраживачки и едукативан рад у односу на утврђене социјалне потребе и
- организацију социјално-хуманиратних активности.

Делатност социјалног рада одвија се на 3 нивоа:

1. ниво Установе

- учешће у спровођењу уписне политике (прелазак деце из јасала у вртић, формирање васпитних група, рад у комисији за пријем деце)
- учешће у тиму за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања
- учешће у тиму за инклузивно образовање
- учешће у реализацији инклузивних пројекта
- активности на повећавању обухвата деце из осетљивих група и њихово укључивање у све облике рада
- сарадња са установама, институцијама и службама од значаја за бригу о деци (Градски центар за социјални рад, Дом здрава, Институт за ментално здравље, Општина Вождовац, Интерресорна комисија).

2. ниво васпитне групе

- праћење и евидентирање броја уписане деце по групама и изналагање могућности за смештај деце са приоритетним потребама
- праћење деце из осетљивих група, интеракција унутар групе и са децом других васпитних група.

3. индивидуални ниво

- саветодавни рад са родитељима из породица са поремећеним породичним односима
- саветодавни рад са родитељима у случајевима неповољних животних ситуација
- саветодавни рад са запосленима у остваривању права из области социјалне заштите.

13. ПРОГРАМ НЕГЕ И ПРЕВЕНТИВНО-ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

На основу Правилника и Упутства за спровођење превентивне здравствене заштите од стране Министарства здравља планирају се и реализују задаци и садржаји из Програма превентивне здравствене заштите којима се обезбеђују и остварују права деце на правилан психофизички развој, на формирање позитивног односа у вези са здрављем, као и едукација одраслих у вези са активностима из ове области.

Медицинске сестре које раде у области превентивно здравствене заштите стекле су лиценцу за самостално обављање послова у области здравља.

Задаци из превентивно здравствене заштите односе се на:

- обезбеђивање услова за безбедан и оптималан психички и физички развој
- формирање навика које воде очувању здравља ,дневна контрола здравственог стања деце, периодична контрола раста и развоја ,дневна контрола општих хигијенско епидемиолошких услова
- увођење и поставку савремених стандарда у организацији превентивно здравствене заштите
- едукацију медицинских сестара које раде на планирању и реализацији овог програма
- проналажење оптималних решења за ситуације које нису свакодневне и уобичајене за брзо и правовремено реаговање медицинских сестара
- обука за нове приступе у планирању и реализацији противепидемијских мера за евентуално нове епидемије и пандемије.

Сарадња са здравственим установама примарне здравствене заштите:

- Сектор за превентивно здравствену заштиту Секретаријата за дечју заштиту
- Градски завод за јавно здравље Београд
- Републички институт за јавно здравље „Милан Јовановић-Батут“
- Дом здравља „Вождовац“
- Завод за биоциде и медицинску екологију

Сарадња са осталим институцијама и установама

- Министарство просвете, науке и технолошког развоја – Сектор за предшколско васпитање и образовање
- Институт за мајку и дете „др Вукан Чупић“
- Универзитетска дечја клиника
- Висока струковна школа и средње медицинске школе
- Комора медицинских сестара и здравствених радника Србије

Сарадња са Сектором за превентивно здравствену заштиту Секретаријата за дечју заштиту и образовање је од посебне важности. Током радне године размењују се подаци, реализује се едукација здравствених радника, планирају и спроводе мере на очувању и унапређењу здравља деце. Свакодневно се прате деца са хроничним незаразним болестима, сметњама у развоју и инвалидитетом како би се обезбедили оптимални услови за њихов боравак у предшколској установи.

На основу законске регулативе ГЗЗЈЗ као референтна установа на нивоу града за потребе предшколских установа даје стручна упутства и мишљења и врши надзор кроз:

- службу социјалне медицине која прати активности запослених на пословима превентивно здравствене заштите кроз стручни надзор, извештаје који се редовно прослеђују из установе
- службу за здравствено васпитање која прати спровођење програма „Здрав вртић“ и реализацију осталих здравствено васпитних садржаја
- службу хигијене и епидемиологије која континуирано прати ниво квалитета хигијене простора у којем бораве деца и запослени, као и хигијену простора централне и дистрибутивних кухиња, узорковање намирница и готових оброка
- службу здравствено санитарних прегледа која перманентно прати епидемиолошку ситуацију у објектима и врши здравствени надзор запослених у Установи кроз обавезне годишње и периодичне здравствено санитарне прегледе.

Здравствено – васпитне активности

Одговарајућим и осмишљеним садржајима здравствено васпитне активности реализују медицинске сестре на превентивној здравственој заштити са децом, родитељима и васпитачима. Садржаји се планирају као самосталне активности или се прожимају са васпитно образовним задацима и обезбеђују подршку здрављу у свим сегментима живота и рада вртића. Деци се на прихватљив начин приближава одређена област као претпоставка формирању и усвајању позитивних навика, ставова и понашања у односу на њихово здравље. На тај начин деца постају промотери здравог живота у односу на своје вршњаке, родитеље и породицу. РЗЗЈЗ „Милан Јовановић-Батут“ наставља континуирани процес стручног усавршавања кадра кроз једнодневне семинаре са едукативним садржајима програма „Здрав вртић“ који се вреднује као програм од националног значаја за територију целе Србије.

Наставља се са реализацијом специфичних садржаја, при чему се користе искуства из протеклих година из ове области као и ауторских радова медицинских сестара презентованих на стручним активима.

Саветодавни рад са родитељима реализује се од уписа детета, првог родитељског састанка у за новоуписану децу, до свих осталих активности током трајања радне године. Кроз индивидуалне разговоре са родитељима добијају се подаци за здравствени картон детета, размењују информације о понашању детета, стеченим навикама, здравственом статусу детета и на основу тога планирају се одговарајуће активности за лакшу адаптацију детета. Преко здравствених паноа и табли родитељи имају прилику да добију информације о превентивној здравственој заштити, едукативним садржајима и стваралаштвом деце из ове области.

За свако дете, медицинске сестре воде здравствени картон чији је саставни део здравствени лист у који се уписују запажања о формирању здравих навика, запажања у вези са дневном контролом здравственог стања, налази и оцене у вези са растом и развојем.

Посебан акценат у раду је свакодневно праћење деце са хроничним обољењима и деце код које постоји могућност да се развију одређене компликације и појаве ризици у току боравка у вртићу. Тим поводом остварује се активна сарадња са педијатрима Дома здравља.

Стручно усавршавање има посебан значај добијањем лиценци и законском обавезом стицања бодова у лиценцној години за сваку сестру у складу са Правилником о континуираној едукацији, на основу понуђених акредитованих програма Коморе. Поједини облици усавршавања (предавања, обуке, семинари) реализују се како у Установи тако и ван Установе.

Јавне манифестације реализују се на нивоу општине, града и републике обележавањем битних датума у календару здравља и кроз конкурсе. Медицинске сестре имају могућност да презентују искуства из области очувања и унапређивања здравља деце предшколског узраста.

14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Сарадња са породицом реализује се на три нивоа:

1. ниво Установе
2. ниво објекта
3. ниво васпитне групе.

На нивоу Установе представници родитеља учествују у процесу управљања, континуираног праћења и евалуације свих облика рада са децом кроз чланство у Управном одбору, Савету родитеља и тимовима.

На нивоу објекта и нивоу васпитних група остварује се разноврсна сарадња са породицом у оквиру реализације предшколског програма и годишњег плана рада Установе.

Програм сарадње са породицом обухвата следеће облике:

- Информативни облик
 - свакодневна размена информација приликом довођења и одвођења детета
 - комуникација са породицом путем паноа и интерактивних паноа
 - родитељски састанци
 - дани отворених врата.
- Едукативни облик
 - Саветовалиште за родитеље са циљем пружања помоћи породици у области неге, васпитно-образовног рада, психофизичког развоја деце и социјалне заштите, одржава се друге среде у месецу у објектима „Чика Јова Змај“ и „Шећерко“ у времену од 7 до 17 часова. Саветовалиште води тим који чине педагози, психолози, логопеди и социјални радници Установе
 - Кутак за родитеље испуњава се едукативним и информативним материјалима, стручном литературом
 - Тематски родитељски састанци одржавају се у складу са потребама и интересовањима родитеља. Почетком радне године уобичајено је одржавање састанака у ППП - „Припрема деце за полазак у школу“ чији су реализатори васпитачи, стручни сарадници Установе и стручни сарадници основних школа

- У складу са потребама праксе одређене теме се реализују кроз едукативне радионице за родитеље, реализатори васпитрачи/медицинске сестре и стручни сарадници Установе.
- Родитељи у процесу адаптације детета

У циљу олакшане адаптације детета, родитељима је омогућено укључивање у израду плана адаптације пре поласка детета у колектив и по потреби укључивање у рад васпитне групе током периода адаптације.

- Заједничке активности са породицом

Посебност ПУ „Чика Јова Змај“ јесте изграђена отвореност према породици која подразумева могућност да породица директно учествује у животу и раду Установе, као и континуирано повезивање и прожимање садржаја ове две средине. Улога родитеља као партнера у васпитно-образовном процесу огледа се у повременом заједничком планирању и реализацији васпитно-образовних активности, радионица са децом, еколошких акција, заједничких излета, посета установама културе и сл.

15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ

Сарадње са друштвеном средином реализује се на три нивоа:

1. ниво Установе
2. ниво објекта и
3. ниво васпитне групе.

С обзиром на разуђеност објеката и специфичности локалног окружења, сваки вртић на почетку године идентификује ресурсе средине и прави план сарадње.

Према својим могућностима вртићи организују посете установама социјалне и здравствене заштите, културе, образовања и науке, разним знаменитостима и спортским центрима.

Посебна пажња посвећује се сарадњи са основним школама ради остваривања континуитета у образовању све деце. Сарадња са основним школама остварује се континуирано током целе школске године према плану рада стручних сарадника и стручног актива ППП.

Благовремена доступност свих информација у вези са функционисањем наше Установе омогућена је путем сајта ПУ „Чика ова Змај“ www.cikajovazmaj.rs .

У оквиру културне и јавне делатности Установе пригодним активностима обележавају се следеће манифестације и празници:

	празник / манифестација	датум
Ниво Установе	Дечја недеља	прва недеља октобра
	Месец књиге	октобар
	Чика Јовина недеља	новембар
	Дан ватрогасаца	07. новембар
	Дан Установе	24. новембар
	Дечји маратон	април
	Светски дан дечје књиге	02.април
	Светски дан продице	15.мај
	Дан изазова	последња среда у мају
	Змајада	последња субота у мају
	Дан физичке културе	10 мај
	Сајам науке	мај
	Вашаријада	октобар
	Светски дан старих лица	01. октобар
	Светски дан чистих руку	15. октобар
	Светски Дан хране	16. октобар
	Нова година	последња недеља децембра
	Божих	прва недеља јануара
	Дан вртића	током године
	Свети Сава	27. јануар
	Дан жена	8.март
	Дан пролећа	21.март
	Ускрс	април, 2012.
	Међународни дан шале	1. април
	Светски дан здравља – Фестивал здравља	7. април
	Дан планете Земље	22. април
	Еколошка недеља	прва недеља јуна
	Светски дан заштите животне средине	5. јун
	Недеља здравља уста и зуба	јун
	хуманитарне акције	током године

16. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања дефинисан је на основу анализе стања безбедности, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања у Установи током протеклог периода, специфичности Установе и резултата самовредновања рада Установе.

Програмом заштите дефинисани су задаци и активности које Установа предузима ради развијања и неговања позитивне атмосфере и безбедног окружења.

ЗАДАЦИ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ
Осигурати безбедност физичке средине	Постављање и редовно сервисирање видео надзора	Директор, техничка служба
	Редовно одржавање мобилијара, одржавање дворишта и прилаза објектима	Техничка служба
	Редовна поправка и елиминисање дотрајалог намештаја	Техничка служба
	Организација физичког простора према стандардима рада ПУ	Васпитачи
Смањивање познатих и потенцијалних ризика у односу на специфичности објекта, временску структуру дана, период у години	Организовање дежурстава	Руководилац објекта
	Обезбеђивање довољног броја извршилаца (васпитач, мед.сестра на превентиви) приликом одласка деце ван Установе (позориште, музеј...)	Помоћник директора, руководилац објекта , кадровска служба у складу са важећим законима
Стално стручно усавршавање	Обука запослених за превентивне активности кроз различите облике интерног стручног усавршавања (В-О веће, стручне активне васпитача, радне групе)	Тим за заштиту деце
	Обука запослених за превентивне активности кроз акредитоване семинаре	
Васпитно-образовни рад	Планирање и реализација активности које подстичу самопоштовање, ненасилну комуникацију, прихватање различитости, кооперативне игре	Стручни сарадници, васпитачи
	Свакодневно организовање физичких активности и боравак на отвореном простору	Педагог за физичко, сар. за превентивну здравствену заштиту, васпитачи
	Имплементација семинара и обука запослених за превентивне активности и праћење кроз анкету за запослене, увид у књиге в-о рада, дечје продукте	Стручни сарадници, тим за заштиту деце
Успостављање правила понашања	Израда „Кодекса понашања родитеља“ на нивоу ПУ	Радна група

	Формирање правила понашања у васпитној групи заједно са децом	Васпитачи
	Сликовито представљање правила и постављање у видокруг деце	Васпитачи
	Прибављање сагласности родитеља/старатеља детета за довођење и одвођење деце, фотографисање, излазак ван Установе ...	Васпитачи

17. ПРОГРАМ ПРУЖАЊА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ДЕЦИ

Програм пружања додатне подршке деци заснован је на одредбама Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о предшколском васпитању и образовању, Правилника о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику и Правилника о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање.

На нивоу Установе формиран је тим за инклузивно образовање који ради на спровођењу програма кроз редовне и приоритетне задатке.

Редовни задаци:

- идентификовање, евидентирање деце са посебним образовним потребама
- формирање тимова за подршку детету
- опсервација, израда педагошког профила
- планирање мера индивидуализације
- праћење планираних мера индивидуализације; помоћ васпитачима у избору и осмишљавању активности са децом (прилагођавање садржаја, облика и метода васпитно-образовног рада)
- тромесечна евалуација планова индивидуализације
- активности на повећавању обухвата деце из осетљивих група и њиховом укључивању у ППП
- сарадња са надлежним установама здравствене и социјалне заштите
- сарадња са породицом
- сарадња са основним школама.

Приоритетни задаци:

- едукација запослених кроз различите облике стручног усавршавања,
- рад са персоналним асистентима.

18. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Праћење и вредновање остваривања предшколског програма има за циљ очување и унапређивање квалитета рада Установе.

Предуслов у обезбеђивању квалитета рада односи се на:

- општеприхваћене и усаглашене стандарде квалитета рада вртића
- развијање праксе према стандардима квалитета рада вртића
- одговорност свих учесника у васпитно-образовном процесу.

Један од најуспешнијих механизма за обезбеђивање квалитета рада је самовредновање као поступак којим се вреднује сопствена пракса и рад. Три основна питања током просеца самовредновања су:

1. Какав је наш вртић?
2. Како то знамо?
3. Шта треба да учинимо да буде још бољи?

Праћење и вредновање остваривања Предшколског програма ПУ „Чика Јова Змај“ подразумева коришћење више начина, техника и инструмената, као што су:

- анализа годишњих извештаја вртића и јасала о реализацији васпитно -образовног рада и реализацији неге и васпитно -образовног рада
- анализа годишњих извештаја о реализацији акционих планова објеката
- анализа извештаја о раду тимова и стручних тела Установе
- праћење дечјег развоја и напредовања
- међусобна размена, осврти и професионални увиди који се остварују радом стручних сарадника и сарадника у објектима
- анализа годишњих извештаја о раду стручних сарадника и сарадника
- прикупљање података од родитеља путем анкета и разговора
- консултације са надлежнима из Сектора за предшколско и основно образовање и васпитање при Министарству просвете, науке и технолошког развоја
- континуирано спровођење самовредновања рада ПУ према стандардима квалитета рада ПУ уз примену адекватних инструмената за самовредновање и вредновање рада вртића.